

Bilaga 3. Stadens yrkade villkor och bemyndiganden från ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till vattenverksamhet vid Slussen i Stockholms kommun och län samt till ökning av avtappningskapaciteten med nya vattenhushållningsbestämmelser från Mälaren m.m.

Nedan följer Stadens föreslagna villkorsstruktur från ansökan i det aktuella målet. Borttaget är avsnitt 8.3 vattenhushållningsbestämmelser då dessa inte är relevanta för detta tjänsteutlåtande. För information om vattenhushållningsbestämmelserna hänvisas till ansökan.

8. Förslag till villkor

Högsta domstolen har framhållit att tillståndsvillkoren måste ses i samband med de stränga sanktioner som följer av en överträdelse, såsom återkallelse av tillståndet och ett straffrättsligt ansvar. Ett villkor måste därför vara så preciserat att det kan konstateras om en överträdelse har skett och den kan läggas till grund för sanktioner.

Dåvarande Miljööverdomstolen klargjorde i målet om Citybanan i Stockholm att det i ett mål om bortledning av grundvatten i samband med tunneldrivning är formellt möjligt att beakta samtliga relevanta miljömässiga konsekvenser av verksamheten, inte bara av själva grundvattenbortledningen utan även av arbetet med tunneldrivningen. Domstolen ansåg vidare att det var både möjligt och lämpligt att meddela villkor om exempelvis buller, vibrationer och utsläpp till luft från bergarbetena, trots att dessa störningar inte var en direkt följd av grundvattenbortledningen. Behovet av insyn och kontroll i dessa avseenden borde, framhöll domstolen, tillgodoses inom ramen för tillståndsprövningen och inte genom tillsynsförelägganden. När det därefter gäller den närmare utformningen av villkor för den typ av omfattande anläggningsprojekt som det där var fråga om, ansåg domstolen att dessa med fördel kunde utformas som *ramvillkor* som efter delegering kan fyllas ut med mer preciserade villkor som tillsynsmyndigheten fastställer.

Som framgår av ansökan har Staden tagit fram ett antal åtgärdsplaner och program. Syftet med dessa är att bidra till att anläggningsarbetena i sin helhet blir förenliga med miljöbalkens allmänna hänsynsregler, oavsett om ett visst arbetsmoment utgör vattenverksamhet eller inte. Åtgärdsplanerna respektive programmen beskriver en metodik för hur Staden i dagsläget önskar gå tillväga för att i olika situationer se till att störningarna och miljökonsekvenserna av anläggningsarbetena blir så lindriga som möjligt och alltid acceptabla från tillåtlighetssynpunkt. Staden har valt att ge in åtgärdsplanerna och programmen som en integrerad del av denna ansökan, bland annat för att tillgodose önskemålet om insyn och möjlighet till påverkan inom ramen för tillståndsprövningen.

Det ligger i sakens natur att den kommande detaljprojekteringen av anläggningsarbetena kan medföra ändringar i åtgärdsplanerna och programmen. Det är därför olämpligt att låsa innehållet i dessa redan i samband med tillståndsprövningen. Bundenheten till åtgärdsplaner och program bör istället ske genom ramvillkor på det sätt som dåvarande Miljööverdomstolen anvisat beträffande Citybanan och som Staden föreslår nedan. Villkorskonstruktionen innebär att tillsynsmyndigheterna ges slutligt inflytande över att de konkreta åtgärder, som vidtas enligt åtgärdsplanerna och programmen, återspeglar vad som krävs för att iaktta de allmänna hänsynsreglerna. Domstolen kan dock, genom beaktande av inkomna synpunkter i målet, ge tydliga och för tillsynsmyndigheterna bindande anvisningar för de krav som ska därvid vara uppfyllda. Den föreslagna ordningen, att prövningen reglerar störningar inte bara från själva vattenverksamheten utan även från anläggningsarbetena i övrigt, medför att tillsynen över verksamheten kommer att ligga på såväl kommunal nivå som på länsstyrelsenivå. Tillsynsarbetet förutsätter alltså ett samråd mellan berörda tillsynsmyndigheter men, såvitt Staden kan bedöma, bör den samlade tillsynen

Bilaga 3. Stadens yrkade villkor och bemyndiganden från ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till vattenverksamhet vid Slussen i Stockholms kommun och län samt till ökning av avtappningskapaciteten med nya vattenhushållningsbestämmelser från Mälaren m.m.

över verksamheten likväl kunna bedrivas med tillbörliga krav på effektivitet och förutsebarhet.

Med hänvisning till vad som ovan anförts om kravet på precision i tillståndsvillkor anser Staden att de flesta åtaganden som Staden gör i denna ansökan inte regleras genom särskilda villkor utan att de med fördel bör kunna omfattas av den allmänna villkoret (villkor 1 nedan). Detta gäller med fördel följande åtaganden:

- Staden åtar sig att vidta lämpliga åtgärder i syfte att begränsa uppkomsten av besvärande damning utanför berörda arbetsområden.
- Staden åtar sig att vid schaktarbeten i berg eller jord infiltrera vatten eller vidta andra skadeförebyggande åtgärder i syfte att undvika eller minska risken för att grundvattenbortledningen medför att grundvattennivåerna varaktigt sjunker till nivåer som kan skada byggnader, anläggningar eller annan egendom. Skulle skada likväl uppkomma till följd av grundvattensänkningen, åtar sig Staden att vidta erforderliga kompensatoriska åtgärder.
- Staden åtar sig att vid återanvändning av restmaterial inom Arbetsområde Slussen tillämpa den plan som tagits fram för ändamålet.
- Staden åtar sig att hantera länshållningsvatten i enlighet med Stockholm Vattens riktlinjer för länshållningsvatten samt spräng- och borrhvatten från byggarbetsplatser.
- Staden åtar sig att förvara drivmedel och andra miljö- och hälsofarliga kemikalier inom särskilt iordningställda ytor och att hantera dessa ämnen så att risken för spill och olyckor minimeras. Staden ska också se till att det på förvaringsplatserna finns länsar och annan utrustning för snabb saneringsinsats i händelse
- av spill eller olycka.
- Staden åtar sig att utföra omläggning av spillvattentunneln i Katarinaberget på ett sätt som minimerar olägenheter vid eventuell bräddning av orenat spillvatten.
- Staden åtar sig att i samråd med Sjöfartsverket och Stockholms Hamnar AB upprätta, och hålla aktuella, bestämmelser med restriktioner för fartygstrafik inom Arbetsområde Slussen under byggtiden. Staden åtar sig också att vid behov förse arbetsponton, bryggor och pråmar som används inom arbetsområdet med påkörningsskydd.
- Staden åtar sig att i samråd med Räddningstjänsten upprätta, och hålla aktuella, bestämmelser med rutiner för räddningsinsatser och akuttransporter inom samt utrymning från Arbetsområde Slussen.

Med hänvisning till ovanstående föreslår Staden följande villkor (V), provotidsbestämmelser (P) och bemyndiganden (B):

8.1 Villkor under byggtiden

- V1. Arbetena och verksamheten ska utföras och bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angett eller åtagit sig i målet, såvida inte annat framgår av domen.

Bilaga 3. Stadens yrkade villkor och bemyndiganden från ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till vattenverksamhet vid Slussen i Stockholms kommun och län samt till ökning av avtappningskapaciteten med nya vattenhushållningsbestämmelser från Mälaren m.m.

- V2. Sökanden ska vidta de förberedelsearbeten och åtgärder samt iaktta de begränsningsvärden som följer av *Åtgärdsplan för buller och stomljud under byggtiden*. Sökanden ska senast tre (3) månader innan den tillståndspliktiga vattenverksamheten påbörjas till berörd tillsynsmyndighet inge ett *Kontrollprogram för buller och stomljud under byggtiden* som ska upprättas med utgångspunkt från Åtgärdsplanen. Kontrollprogrammet ska hållas aktuellt och får efter samråd med berörd tillsynsmyndighet justeras allteftersom verksamheten fortskrider.
- V3. Sökanden ska vidta de förberedelsearbeten och åtgärder samt iaktta de riktvärden som följer av *Åtgärdsplan för vibrationer gällande kulturbyggnader*. Sökanden ska samråda med berörd tillsynsmyndighet om urvalet av de fastigheter som ska ingå i de förebyggande åtgärderna och i ett kontrollprogram. Sökanden ska senast tre (3) månader innan den tillståndspliktiga
- V4. Sökanden ska senast tre (3) månader innan den tillståndspliktiga vattenverksamheten påbörjas till berörd tillsynsmyndighet inge ett *Kontrollprogram för ytvatten – byggskedet*. Kontrollprogrammet ska hållas aktuellt och får efter samråd med berörd tillsynsmyndighet justeras allteftersom verksamheten fortskrider. Sökanden ska vidta de åtgärder och iaktta de begränsningar som följer av Kontrollprogrammet.
- V5. Sökanden ska senast tre (3) månader innan den tillståndspliktiga vattenverksamheten påbörjas till berörd tillsynsmyndighet inge ett *Kontrollprogram för vattenverksamhet - grundvatten*. Kontrollprogrammet ska hållas aktuellt och får efter samråd med berörd tillsynsmyndighet justeras allteftersom verksamheten fortskrider. Sökanden ska vidta de åtgärder och iaktta de begränsningar som följer av Kontrollprogrammet.
- V6. Efter avslutade arbeten i vatten ska sökanden utföra mätning av Sjöbotten inom Arbetsområde Slussen. Resultatet av mätningen ska redovisas till Sjöfartsverket för införande i sjökort.
- V7. Grumlande arbeten i vatten ska utföras med försiktighet och på ett sådant sätt att störande grumling begränsas i möjlig mån. Utanför redovisade arbetsområden får halten suspenderade ämnen i vattenmassan, till följd av arbetena, inte överstiga 25 mg/l.

8.2 Prövotidsförfarande

- Staden föreslår att frågan om slutliga villkor skjuts upp i följande avseenden.
- P1. Frågan om ersättning för skada på *låglänt oinvallad åkermark* och på *strandnära betesmark* skjuts upp under en provotid. Under provotiden ska sökanden utreda om skada uppkommer på låglänt oinvallad åkermark eller på strandnära betesmark till följd av de nya vattenhushållningsbestämmelserna och, om så är fallet, skadans storlek. Resultatet av utredningen och besked om med vilka fastighetsägare som uppgörelse om ersättning träffats ska ges in till

Bilaga 3. Stadens yrkade villkor och bemyndiganden från ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till vattenverksamhet vid Slussen i Stockholms kommun och län samt till ökning av avtappningskapaciteten med nya vattenhushållningsbestämmelser från Mälaren m.m.

domstolen senast fem år efter det att de nya vattenhushållningsbestämmelserna börjat tillämpas. För det fall uppgörelse inte träffats med berörda fastighetsägare ska redovisningen innehålla förslag på ersättning.

- P2. Frågan om ersättning för skada på *energibrunnar* skjuts upp under en provotid. Under provotiden ska sökanden utreda om skada uppkommer på energibrunnar och, om så är fallet, skadans storlek. Resultatet av utredningen och besked om med vilka fastighetsägare som uppgörelse om ersättning träffats ska ges in till domstolen senast fem år efter verkställbar dom på grundvattenbortledning från Katarinaberget. För det fall uppgörelse inte träffats med berörda fastighetsägare ska redovisningen innehålla förslag på ersättning.

8.4 Bemyndiganden

Staden föreslår att domstolen meddelar följande bemyndiganden och förordnanden.

- B1. Länsstyrelsen i Stockholms län respektive miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms kommun bemyndigas, inom sina respektive kompetensområden, att meddela närmare villkor om försiktighetsmått i följande avseenden:
- tillämpningen av de kontrollprogram som anges i villkor V2-V5;
 - avsteg från vattenhushållningsbestämmelser och tappningsordning under byggtiden (H3.) som motiveras av extraordinära händelser.
- B.2 SHMI förordnas att som sakkunnig myndighet liksom tidigare utöva kontroll över vattenhushållningsbestämmelserna.